

ACC. N.R. M. 7763 : 1-4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Skåne Upptecknat av: Annette Jonsson
Härad: Frösta Adress: Aspinge
Socken: Ö. Aspinge Berättat av:
Uppteckningsår: 1941 Född år: i

Mejörämningskärn.
Lägner.

s. 1-3. L. u. F. 40.
s. 4.

Skriv endast på denna sida!

De kärh som anv för i tiden för mjölkning var bätter. De är inte så många år sen jag såg bätter i bruk omkr 25 år. De var på ett litet ställe som di gamle bruketn hölls vid anekt. De var innan mjölksprannarne kom i bruk som bätterna anv vid mjölkning. De är nog omkring 50 år sen di var med i allmänhet. På some ställen som di vid höll gamla seder var di med in på 1900 talet. Di var ju med till annat bruk också, di hade ju träkärl till de mästa, träspannar anv ju också.

Di bätterna var i formen som bilden är. Di kunde ju variera något i formen, de berodde på den som tillverka dem. Man kunde vara mer rätt upp, med en rätt så hög stärd, (handtag) drygt en halv alm, samt småt. Men så andra var vidare upp i kring, något smalare in i botten, samt kortare handtag. (som på bilden). Di gamla bätterna var väl jorade må vidjer. (band) När di stod så di blev torra hände de jorana rembe av, så bätten skeddus ad i laggana. Sen börja di med järn, eller bleckjora, eller av gren ståtträd. Di delar i bätten, och utkast var, bännen, laggana, jorana, stärten. bätten e vi oppre i, den bätten e så rätt upp, den e viare i bännen. Stärten var ju i formen med en svrundning upp till. På gamla bätter som varit mycket i bruk, var di alidna efter handon i de handtagets

Kärl som di bar mjölken i var mest kopparkrus, lerkrus.
När di mjölka ute på marken, så di bar hem mjölken, så di som inte
hade så många kor, bar mjölken i kopparkrus. För i tiden hade bönder
gott om stora kopparkrus. Di kunde di även sätta i vatten med mjölken
i till kylning. Även lerkrus kunde di sätta i vatten. Sen då mjölken var
svalad hällde di den i gryder, eller bunkar, di fick ju ha krusen komma
till mästa mät. Se långt tillbaka som innan di lämna till mjölerierna
då di hade all mjölk hemma, fick di ha kittlar och gryder till mjölken.
Gamla, som har tjänat på större ställe, eller gårdar, har talar om, då di
mjölka ute bar di hem mjölken i stora kittlar, melkakjela.
Sådana kopparkärl fick vara förstnämnda. Di melkakjelan var till de
samma, di este även i dem. Di kunde sätta di kjelana i vatten också.
Men di tala även om, di kjelana stod till di var gröna av mjölk. Mjölken
var grön och mäsad. De var en melkakjel som stod med mjölk i, så
slags i jämt utan att riktigt försämas. När di hade mjölken hemma var
där ingen kontroll. Sen blev här ju så ki kylare, di var ju lättare att bära.
Di kom i bruket vid samma tid som mjölkspannarna. Di var låga och smala
så di stod bra ner i vattenet. För bruka di mycket svala mjölken i brunnen

De egentliga namnen var mälkebötter, på de bötter som anv vid mjölkning.
Så var här ju bötter som anv till annat bruk, men ändå bötter i samma form,
och utseende. Di anv ju bötter mycket i forna tider. Bötterna fick namn
efter deras bruk, så som svinabötter, som di hade erin mat i, stabbabötter
som di hade dels di kvatten, eller stabb i, o så gräsbötter som anv som matt
kärvt. När di mjölkade höll di bötter mellan knäna så stärden var mot
dem. Di bötter som var vida i omkransen, och kortare i handtaget var ju
bättre att mjölka i. Di som var mer rätt upp och högare handtag, var inte
så bekväma att mjölka i, men lättare att tära. Men hålla av, var di
bättre som enica något utåt, di som var rätt upp, rann mjölken ner åt sidan.
Jag har sett en annan vords mjölkkekärvt som anv för långt tillbaka.
De var mälkehjela. En gammal, som nu är död, hade den i från sitt hem.
De är nog 70, 75 år sen di var i bruk. Di var av koppar, di var nog lätta
att mjölka i, di var vidlyftiga uppe i kring, så pass som en spann nu är.
Men di var inte djupare än som hälften av en spann. Där var grejpe i.
De var sådana som jag såg den. Di var ju nog bra för di torka inte sönder.
De var ju dyrare kärvt, så bötterna, anv ju i regel mera allmänt.
I gamla förmögna allmogehem hade di ju koppar kärvt, omars var de trä.

Di som tillverka bötter var bäckare, de var här gott om för i tiden. Di tillverka både på beställning, och sålde på marknaderna i Hörde. Här kom även gåingar hit till marknaderna med bötter, och andra dräckarl. Di hade ju alltid en tro, att di bötterna som bäckarna här hemma tillverka var bättre än gåingans. Di var äminstone grovare, gåingans var nättare, med nätt jära. Där syntes skillnad på markas bötterna. En mälkebötta var inte så dys, jag tror inte den koade mer än ett par kr. Di kunde även låta mjölken stå i bötter, men den fick smak av dräkt, så de fick vara i så full mjölk som djuren skulle ha. Nya bötter fick skämmas först innan di använde.

Di låt även kärnmjolk stå i dem, de drog träsmaken till sig. Mälkebötter har ju även varit med i folktron. Blåkullatjäringerna kom ju påskmorgonen till kyrkan med mälkebötter på racken. Och en berättelse om en trollgraska som satt nere vid en bäck, en morgon innan solen var uppe, och vispa i en bötta. Med ständigt uppreparande, alle mans - nätta i min bötta. Så kom en gubbe, "de såg hon inte," han stanna och lyddes, ja, du ska så fan heller ha, sa han. Så sprack han till fjäringens så både bötta o fjäring för i ån. Bötter flöt med strömmen.

1949 12 21 10:00 AM

1949 12 21 10:00 AM

1949 12 21 10:00 AM

1949 12 21 10:00 AM

1949 12 21 10:00 AM

1949 12 21 10:00 AM

1949 12 21 10:00 AM

1949 12 21 10:00 AM

1949 12 21 10:00 AM

M. 7763.

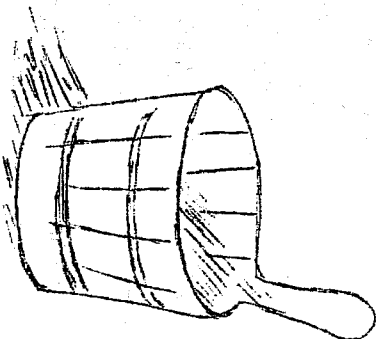
LUNDS UNIVERSITETS FOLKMINNESARKIV.

L. U. F. 40.

LUND.

=====
Specialfrågelista rörande mjölkningkärl.
=====

- 1) Hur såg det kärl ut som man mjölkade i ?
Var det ett tråkärl med en förlängd stav till handtag?
Vad kallades ett sådant kärl?

- 2) Hur såg det kärl ut som man använde då man skulle bära mjölken längre sträckor?
Vad kallades ett sådant kärl?